

MANGLAR VIRÐING FYRI BÓNDUM OG FESTARUM

– Tá ið lógirnar ikki verða hildnar og virkseimi hjá bóndunum ikki verður virt, so fara teir upp á bakbeinini. Tað er ikki løgið. Men vit vilja fegin samstarv, sigur Símun Gullaksen, nýggjur stjóri í Jarðum

FRANTS JENSEN

Seinasta árið hevur stór ósemja verið millum bóndur og festarar á aðrari síðuni, og so fleiri av høvuðsleikarunum í ferðavinnuni á hinari.

Stjórin í Visit Faroe Islands, Guðrið Højgaard, segði soleiðis í Sosialinum fyri viku síðani:

– Tað er eitt stórt stig frá bóndalívi til ferðavinnu. Tað, sum nakrir bóndur og óðalsmenn hava gjørt viðvíkjandi ferðavinnu í Føroyum, hevur tíverri verið til skaða fyri ferðavinnuna. Ongastaðni í Norðurlondum kostar tað at ganga eftir skervi og sandi. Men tað kostar tað nú í Saksun. Fólki fáa heldur ikki kvittanir. Tað uppliva tey millum annað á Trælanípuni. Prísstøði er eisini at undrast á. Um fólki skulu rinda, so skulu tey eisini fáa eina tænastu. Hetta hevur tíverri gjørt, at nógv ferðafólk hava fingið eina neiliga mynd av Føroyum, segði Guðrið Højgaard.

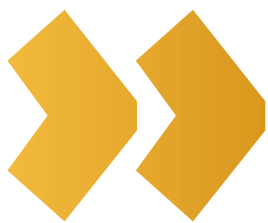
Lóggávan skal virðast

Stjórin í Jarðum, Símun Gullaksen, vísir á, at tað grundleggjandi manglar virðing fyri arbeiði og rættindunum hjá bóndum og festarum.

– Vit hava lóggávu á økinum, og hon skal bara virðast. Møguliga skal tó okkurt smávegis snikkast til, sigur Símun Gullaksen.

Tað, sum hann millum annað sipar til, er, at fólki kunnu ikki bara fara, tá ið tey hava hug og ganga, har teimum lystir. Hann vísir á, at tað órógvur landbúnaðin, millum annað lembingina, rakstur, haruskjóting, og at hagin slítist sera illa, har nógv fólki ganga, og at har verður einki bit eftir til seyðin.

– Verandi lóg kann væl nýtast. Hon sigur millum annað, at eig-

Um vit ikki vera hoyrd, so kunnu vit eisini steingja allar hagar sambært galdandi lóggávu

arin skal spyrjast, áðrenn farið verður í hagan. Tað skal bara haldast, sigur hann.

Útlendingar gjalda, føroyingar ókeypis

Hann vísir á, at Jarðir ynskir ikki at taka rættin frá føroyingum at fara í hagan.

– Tað er ferðavinnan, ið skal rinda fyri at uppliva føroysku náttúruna. Tað vil siga útlendsk ferðafólk. Men eru tað stórir føroyskir skipaðir bólkar, ið fara avstað, so skulu tey eisini rinda, sigur Símun Gullaksen.

Tá ið talan er um føroyingar, ið hava útlendskar gestir á vitjan í Føroyum, sigur formaðurin í Jarðum soleiðis.

– Um tú til dømis hevur tveir danskar vinir á vitjan í Føroyum, og tú fert og vísir teimum vøkru náttúruna, so skulu teir ikki gjalda fyri tað, sigur Símun Gullaksen.

Men hvat við almannarættinum at ganga í haga?

– Almannarætturin at ganga kann ikki útinnast í Føroyum, tí tað er nú einaferð soleiðis, at hagarnir í Føroyum í høvuðsheitinum verða nýttir til landbúnaðarendamál og eru matrikkuleraðir. Hartil eru sera fá tilíki litra økir, tað vil siga alment skrásettir vegir – so tað er burturvið at tosað um ein almannarætt í Føroyum, sigur Símun Gullaksen.

Virðingin manglar

Formaðurin í Jarðum vísir á, at tey flestu kenna alt ov lítið til, hvussu viðurskiftini eru skipað hjá bóndum.

– Vit hava fyra lógir at halda okkum til. Tað eru hagalóg, lóg um landsjørð, girðingarlóg og matrikkullógin. Tey, sum siga, at vit bara rinda 50 til 100 krónur í leigu um árið, og so hava vit ræðisrættin á øllum, kenna als ikki til viðurskiftini. Vit hava eisini eitt festibræv, har tað liggur í, at vit millum annað mugu halda garðin, ogn, hegn og annað. Festibrævið er umsetiligt og hevur somu rættindi sum ognarbrøv. Um ognin ikki er væl hildin, hevur hon einki virði. Tí ber tað stórar útreiðslur við sær at hava ein garð, sigur hann.

Hann vísir á, at eingin í Føroyum verður ríkur av at vera bóndi.

– Tey flestu bóndurnir hava okkurt annað starv við síðuna av. Tað er áhugin fyri landbúnaðinum, sum drívur verkið. Ferðavinnan kann vera eitt bein við síðuna av, sum bóndur kunnu hava, men av teimum 784 milliúnunum, sum Visit Faroe Islands reypar um, at ferðavinnan kastar av sær, endar næstan einki hjá bóndunum. Tað eru onnur, sum forvinna peningin, og í alt ov stóran mun dettur peningur ikki niður, har hann eigur. Men hetta skal broytast. Vit, sum vara av jørðini í Føroyum, skulu sjálvandi verða ein náttúrligur partur av ferðavinnunumningini, og vit skulu sjálvandi hava móguleikan at flyta okkum partvíst yvir í tænastuvinnuna, soleiðis at hetta kann betra um raksturin, sigur hann.

Stórlættni frá Visit Faroe Islands

Hann heldur, at ferðavinnusmiðir og Visit Faroe Islands hava verið stórlátin.

– Tey flestu ferðafólkini koma ikki til Føroya fyri at sova á einum Hilton hotelli í Havn ella at eta á finari matstovu. Tað er gott, at tey hava góðar umstøður. Men tey koma fyrst og fremst vegna føroysku náttúruna. Tað er ikki sprot stórlættni, tá ið vit fáa at vita frá Visit Faroe Islands og øðrum, at vit bara skulu makka rætt, sigur hann.

Hann vísir á, at tey millum annað hava upplivað tað soleiðis, tá ið Visit Faroe Islands í fjør og aftur í ár ætlaðu at hava tiltakið "Closed for maintenance", har ferðafólk koma at gera og bøta um gøtur ymsastaðni í landinum.

– Tey spyrja ikki jarðareigararnar um loyvi, ella hvat vit halda. Tey tosa kanska við eina kunningarstovu og onkra kommunu. Onkur jarðareigari er tó stutt frammanundan spurdur, men samstundis hevur viðkomandi fingið eitt skjal at skriva undir, at hann ikki skal taka pengar frá ferðafólki at ganga gøtuna, sum ferðafólk bøta um. Hetta ber als ikki til. Um tey ynskja, at vit skulu vera við, so mugu vit hava ein dialog. Strategiin má fullkomiliga broytast, sigur Símun Gullaksen.

Eyka bein at standa á

Stjórin í Jarðum vísir á, at føroyski bóndin og festarin fegnir vilja vera partur av ferðavinnuni.

– Sum nevnt eru fleiri bóndur og festarar, ið hava annað arbeiði við síðuna av. Tey siggja ferðavinnuna sum eitt eyka bein at standa á. Fleiri vilja gera nakað við ferðavinnuna í staðbundna økinum, men nógvir kenna seg yvirrendar av øðrum fólki innan ferðavinnuna, sum koma inn á teirra øki. Tá ið lógirnar ikki verða hildnar og virkseimi hjá bóndunum ikki verður virt, so

Símun Gullaksen, stjóri í Jarðum